Billy Wilder (22 czerwca 1906 w Suchej - 27 marca 2002 w Los Angeles)

Pewien reżyser z miasteczka Sucha
w czasy tragiczne nie tracił ducha,
sam wielka gwiazda,
z gwiazdami, raz, dwa,
w Mieście Aniołów kino rozdmuchał.

(ebs)

Billy Wilder - amerykański scenarzysta, reżyser, producent urodzony w rodzinie austriackich Żydów.

https://www.youtube.com/watch?v=TZtKE3dwyAg

Urodził się 22 czerwca 1906 w Suchej (Beskidzkiej) jako Samuel Wilder. Jego rodzice prowadzili restaurację dworcową w Suchej (ówcześnie Austro-Węgry). Wyjechał do Wiednia, skąd pochodziła jego rodzina (jako miejsce urodzenia podawał Wiedeń). Planował zostać prawnikiem, a został reporterem wiedeńskiej gazety. Wykorzystując swe doświadczenie, przeniósł się do Berlina, gdzie pracował dla największej w mieście gazety ilustrowanej.

Od 1929 pisał scenariusze do wielu niemieckich filmów. Używał wówczas nazwiska Billie Wilder. W 1933, po dojściu do władzy Adolfa Hitlera, wyemigrował do Paryża, a potem do Stanów Zjednoczonych. Gdy przybył do Hollywood, znał tylko kilka słów w języku angielskim, ale uczył się bardzo szybko. Dzięki kontaktom z Peterem Lorre'em, z którym wspólnie mieszkał, szybko wszedł do amerykańskiego świata filmu.

W 1938 rozpoczął współpracę z Charlesem Brackettem, z którym stworzył filmy: "Ninoczka" z Gretą Garbo (1939), "Ball of Fire" (1941), "Five Graves to Cairo" (1943), "Stracony weekend" (1945), "Bulwar Zachodzącego Słońca" (1950), "Sabrina" z Audrey Hepburn, Humphreyem Bogartem i Williamem Holdenem (1954), "Słomiany wdowiec" z Marilyn Monroe (1955), "Miłość po południu" z Audrey Hepburn, Garym Cooperem i Mauricem Chevalierem (1957), "Świadek oskarżenia" z Marleną Dietrich, Tyronem Powerem, Charlesem Laughtonem (1957) wg opowiadania Agathy Christie, "Pół żartem, pół serio" z Marilyn Monroe, Jackiem Lemmonem i Tonym Curtisem (1959), "Garsoniera" z Shirley MacLaine i Jackiem Lemmonem, (1960), "Fedora" z Hildegardą Knef, Marthe Keller i Williamen Holdenem (1978).

https://www.youtube.com/watch?v=QKXYfWFPdsc

Był dwukrotnie żonaty: w latach 1936–1946 z Judith Coppicus-Iribe, od 1949 z piosenkarką i aktorką Audrey Young. Z pierwszego małżeństwa miał bliźniaki, urodzone w 1939, Victorię i Vincenta (zmarł po narodzinach).

Jego ulubioną gwiazdą filmową był Jack Lemmon. Przeszedł na emeryturę w 1981. W 1988 otrzymał Nagrodę im. Irvinga G. Thalberga.

Zmarł 27 marca 2002 na zapalenie płuc w zachodnim Los Angeles. Został pochowany na cmentarzu Westwood Village Memorial Park Cemetery w Westwood (Los Angeles).